

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs V. De acceptatione collationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

4. Item notandum, quòd habet Lott. num. 20. ubi, quòd à tota hac disputatione removenda sit ea lis, quæ cadit inter provifum & alium, qui simpliciter pro jure & interesse suo opponit se provifioni, aut illius executioni absque eo, quòd ipse pretendat se provideri, v. g. si sit patronus vel collator; hoc enim casu non dicitur lis super titulo, sed super proprietate ipsius beneficii, seu veriùs super statu. Plura de his, ubi de subrogatione, de quo Lott. l. 2. q. 20. per totum.

PARAGRAPHVS V.

De acceptatione collationis.

Questio 794. An, & qualiter ad perfectionem collationis pertineat acceptatio?

Respondeo: actus collationis nec est, nec dicitur perfectus, nisi secuta acceptatione; nam donatio, qualis est collatio, cum sit contractus. l. si quis donationis. c. quod metus causa. exigit ad sui perfectionem consensum. l. 1. ff. de pactis. Lott. l. 3. q. 1. num. 20. & seq. Gonz. gl. 26. à num. 13. id pluribus exemplificans Covar. l. 3. var. c. 15. per tot. sic provifio non acceptata, etiamsi facta sit motu proprio, dicitur provifio æquivocæ, adeòque minus perfecta; actus autem imperfectus, minusque absolutus & consumatus reputatur pro nihilo. l. si is, qui quadraginta. ff. ad l. falsum. Lott. loc. cit. num. 24. & 25. Sed neque collatio beneficii, antequam acceptetur, tribuit jus in ipso beneficio, ita ut illud suum dici valeat. Tond. in resol. benefic. p. 2. c. 4. §. 6. n. 34. Gonz. gl. 25. §. 2. num. 6. cum communi; sed solum jus ad rem. AA. iidem cum communi, & hinc locus non datur penitentia in collatore, seu collatio revocari nequit, quamvis acceptata non sit. Gonz. gl. 26. n. 14. juxta cap. si tibi absentis. de prob. in 6. Ratio autem hujus differentia inter collationem & donationem aliam, aliòsque actus est, quòd collator conferat ex necessitate, dum sibi retinere non potest beneficium, adeòque conferendo jam functus est officio suo; donationes autem alia, aliive similes actus fiunt ex mera voluntate. Gonz. cit. n. 14. ex Abb. in c. accedens. de prob. n. 3. Covar. l. 3. var. c. 14. n. 1. atque ex his jam deducitur, quòd per collationem, secuta necdum acceptatione, non extinguatur vacatio prima beneficii; cum tota illa vis extinctiva præcedentis vacationis tribuatur non nisi collationi perfectæ, seu acceptatæ. Gonz. gl. 25. Bellam. conf. 33. n. 14. Adeòque dum dicitur Papæ rescripto gratiam perfici, & inde consumi præcedentem vacationem cum omni suo effectu, etiã respectu vinculi reservationis seu affectionis, tametsi is, cui facta gratia, moriatur ante expeditionem literarum, id aliter accipiendum non est, nisi ubi secuta est acceptatio. Lott. loc. cit. à num. 15. unde jam etiam, si absentis alicui fit collatio, & is post factam collationem moriatur in uno mense ex reservatis Papæ, ante tamen acceptationem, non intrabit reservatio regula 8. si enim per collationem hujusmodi, donec absens illam ratam habeat, seu accepit, jus nullum in beneficio, ut is illud suum dicere potuerit, acquisivit, non potuit vacare per mortem illius, adeòque pergit durare prima vacatio, & collatio spectare ad eum, ad quem priùs spectabat. Gonz. gl. 25. §. 2. à num. 5. citans Covar. l. 3. var. c. 16. n. 3. Gomel. in reg. de an-

nali. q. 30. n. 2. Mandos. in reg. 5. q. 5. n. 3. Paris. conf. 142. n. 10. vol. 4. juxta c. si electio. & c. compromissarius. de elect. in 6.

Questio 795. Unde inducatur & presumatur acceptatio?

1. Respondeo primò: acceptatio hæc, dum nihil est aliud, quàm mentis & voluntatis declaratio, inducitur & probatur verbis, aut factis, aut signis, aut aliis conjecturis. Gonz. gl. 25. n. 24. & 25. Lott. l. 3. q. 1. n. 27. dicens, dum de acceptatione quæritur, nihil attentius contemplandum, quàm actum aliquem, unde concludatur acceptatio; tamen enim talis acceptatio inducitur ex sola scientia factæ collationis, solâque scientia cum certitudine sufficiat ad probandam acceptationem. Gonz. l. c. n. 25. & apud Lott. Bero. in c. 1. de consuet. n. 77. ubi, quòd eò ipso censetur, actum provifivum esse ratum habitum, quòd devenerit ad notitiam provifii, uti id regulare est in omni materialiterativa, ut videlicet ex sola scientia inferatur ad acceptationem, ita ut non improbatum habeat vim approbationis, juxta doctrinam Bartol. communiter receptam in l. quo enim. §. rem haberi. ff. rem ratam haberi. quam sequuntur Beltrami. ad Gregor. decis. 97. n. 8. Menoch. conf. 92. n. 66. l. 1. & quampures alii apud eundem Lott. Difficultas tamen est in probanda hujusmodi scientia, quæ licet ex conjecturis constitui possit, ut Surd. Decius, Rutenus & c. apud Lott. nu. 30. ea tamen deducende sunt ex aliquo actu positivo, qui necessario implicet scientiam; unde ex sola præsentia provifii in Curia minus rectè deducitur scientia, ne dum si simpliciter signata sit supplicatio, verum etiam si sit registrata; ita Lott. num. 32. citans Garc. p. 4. c. 2. n. 16. unde

2. Respondeo secundò: dum gratia emanavit ad supplicationem, & hæc porrecta per ipsummet, cui gratia facta est, aut alterum, de ejus mandato, de quo legitime liqueat; tunc enim, quia constat de animo oratoris (nimirum quòd affecter beneficium) præsumitur ejus duratio, ut Moheda decis. 18. num. 1. de prob. nisi aliud præsumptionem hanc excluderet; quia nimirum adjecta essent clausula restrictiva, quibus alteratus esset tenor supplicationis, inde post signatam supplicationem, seu factam ei gratiam & collationem, & habitam de ea notitiam concluderetur ad ejusdem collationis acceptationem. Lott. l. 2. q. 28. n. 81. (ubi quidem agit de acceptatione gratia protonotariatus, hoc tamen esse genericum, & applicari posse gratia beneficii latis ostendit, dum ipse l. 3. q. 1. ubi de hac acceptatione gratia beneficii agit, seipsum huc refert) secus esset, ubi de alio non constaret, quàm de supplicatione porrecta & illius signatura; cum illud non concludat necessariò ad voluntatem & actum illius, cujus nomen expressum in ipsa supplicatione, quia nihil est, quò minus per alium contra ejus mandatum aut consensum porrigi poterit, uti hoc à lege permiffum est. Lott. ibid. n. 82. & 84. Et licet præterdatur aliqua impensa in conficienda vel expedienda supplicatione facta, si tamen hæc impensa est modica, adhuc est insufficientis ad præsumendum mandatum. Lott. cit. n. 82. & 85. quòd si tamen constaret de impensa hæc in rem facta in notabili aliqua qualitate (qualem in homine privato, id est, qui non est Princeps, in ordine

dine ad præsumendum mandatum esse unius scuti, censet Lott. nu. 86. ex Put. decis. 393. l. 2. & Rota decis. 407. n. 6. p. 1. recent.) præsumeretur facta per ipsum nominatum in supplica, aut de ejus consensu vel mandato. Lott. cit. n. 87. Quòd si tamen etiam de tali expensa non aliter constaret, quam ex solito & consueto, seu quòd ea solita sit fieri in talibus, atque ita præsumptivè tantum, tunc, quantumcunque ea expensa magna prætendatur, urgeatque talis ejus præsumptiva & conjecturalis probatio, puta, quia non tantum signata, sed & registrata ostenditur supplicatio, & non consuevit registrari, nisi soluta pecunià, adhuc tamen ex ea ad factum & consensum ipsius nominati in supplica non posse inferri, ait Lott. num. 87. ed quòd id esset ex præsumptione præsumptionem deducere, contra l. 1. c. de dotis promiss. Porro hic observandum, quod monet Lott. cit. q. 28. n. 83. quòd etsi propter difficultatem probandi hanc acceptationem gratiæ admittatur ad eam directè probandam conjecturæ, ea tamen ipsa sint concludenter probanda, eàque posse reduci ad duplicem speciem, prout nimirum alia tendunt ad justificationem expensarum, ex quibus, ut dictum, desumitur actus & consensus in gratiam; alia verò tendunt ad justificationem ipsius facti circa usum gratiæ.

Questio 796. An, & qualiter valeat acceptatio beneficii, si quis primò collationi dissentiens, eam tamen postea acceptet?

Respondeo: præter ea, quæ hac in parte dicta sunt de præstando assensu electioni, quòd dum alicui sit collatio, isque ei renunciet, mox verò penitentia ductus eam acceptet, validam fore acceptationem, modò interim collator voluntatem non immutavit, & istam renunciacionem seu dissensum acceptavit. Laym. in c. licet. de procuratorib. n. 3. Idem dicens esse in hoc puncto de collatione facta absenti, quod de electione, citans pro hoc Anchar. in cit. c. licet. v. opponit. Notandum tamen hic ex eodem Laym. l. cit. n. 2. quòd in genere ait de contractibus, referre multum, utrum absens, an præsens sit, qui stipulationem seu pactiorem obtulit; si enim absens sit, & de dissensu alterius nihil intellexit, nec probabiliter suspicari potuit, præsumitur illum in eadem contrahendi voluntate perseverasse, juxta gl. magnam in cit. c. licet. Si autem præsens sit, & dissensum alterius, cui pactiorem obtulit, cognoscat, dum is de novo consentire vult, respondere potest: se jam mutasse voluntatem, ita ut contractus consistere nequeat, utpote ad cujus constitutionem necessarium est, ut consensus partium eodem tempore concurrant.

Questio 797. An, & qualiter acceptatio beneficii fieri possit per procuratorem, vel mandatarium?

Respondeo primò: dum aliquis sine tuo mandato speciali ad acceptanda beneficia beneficium tibi collatum acceptet, beneficium tuum non est, si non acquiris jus in eo, quousque ratam habeas acceptationem illam; nam acceptatio illa facta à non habente potestatem est nullius valoris; rati habitio autem illa est clara beneficii acceptatio. Castrop. de benef. d. 2. p. 32. n. 2. quin & Covar. l. 3. var. c. 16. n. 5. & plures alii, quos citat, censent rati habitioem illam præstare, ut beneficium illud

effectum sit tuum à puncto acceptationis illius factæ per alium, ed quòd retrahatur, & mandato æquiparetur; hanc tamen extensionem nec sibi, uti nec Vasq. in opusc. de benef. c. 4. §. 4. dub. 3. nec Abbati in c. accedens. de prob. placere, ait Castrop. loc. cit. ed quòd rati habitio non possit retraheri ad causandum effectum tempore, quo ipsa non est, adeòque non possit collationem firmam facere, jusque beneficiato concedere pro tempore, quo fit acceptatio sine mandato; quia pro illo tempore ipsa non erat; nec obstat, ut ait Castrop. in aliquibus casibus à præfenti materia diversis retrahi, & mandato æquiparari.

2. Resp. secundò: potest acceptatio fieri per procuratorem habentem speciale mandatum ad acceptanda beneficia, tamen si in particulari non nominetur beneficium illud, quod acceptandum est; quia licet beneficium onerosum sit, est tamen utile. Castrop. loc. cit. n. 1. citans Vasq. ubi ante. dub. 2. Covar. l. 3. var. c. 16. n. 4. & plures alios apud illum.

3. Respondeo tertio: potest etiam vi talis mandati specialis, dum illud est sub signo universalis, nempe ad omnia vel quælibet beneficia per procuratorem acceptare curata; ed quòd, ut fusc ostendit & exemplificat Gonz. gl. 6. à nu. 20. per signum illud universale distrahatur mandatum, ut supponat pro beneficiis, tam simplicibus quam duplicibus & qualificatis. Castrop. Vasq. Covar. l. cit. non obstante textu c. cum in illis. de prob. in 6. ubi appellacione beneficiorum non veniunt curata in mandato de providendo, tamen si sub signo universalis concessum sit; cum hoc mandatum ambitiosum sit & restringendum: secus mandatum datum procuratori ad acceptandum, utpote maxime favorabile mandanti. Castrop. loc. cit.

4. Resp. quartò: tamen si aliàs seu quòd alia valeant gesta per procuratorem post ejus revocationem (quod etiam locum habere in revocatione tacita, quæ fit per mortem mandantis, tradunt Gl. communiter recepta in Clem. unic. de renunc. v. ignoran. tem. & alii apud Sanch. de matrim. d. 11. n. 6.) antequam tamen ejus revocationis noticia ad illum pervenerit, dum nimirum ipse contrahendo cum altero obligationem contrahit, adeòque ejus interest, mandati revocationem scire, ne aliàs damno afficiatur. Laym. ad c. ex parte. de rescript. in 6. acceptatio tamen beneficii Ecclesiæ facta à procuratore post revocationem mandati, etsi ea ad procuratorem non pervenerit, non valet; sicut nec valet in eo casu contractum per procuratorem matrimonium, utpote ad cujus essentiam spectat consensus principalium contrahentium, qui propterea à jure suppleri nequit, sicuti is in aliis contractibus suppletur. Laym. loc. cit. num. 7. Ratio responsionis est non tantum, quam dat Felin. quòd inter beneficiatum & Ecclesiam contrahatur quasi spirituale matrimonium, sed & alia generalior dari potest, nimirum quod ut Bartolus & Dynus ad l. si pater. ff. de manumissis vend. Revocatio mandati valet, etsi non perveniat ad notitiam mandatarii, si is exinde non lædatur, siue ejus non interfit, sicut accidit in casu beneficii pro altero acceptati. Laym. ibidem. Nec obstat Clem. unic. de renunc. ubi quòd renunciatio beneficii facta à procuratore post ejus revocationem sit valida, etsi revocatio neque ad procuratoris, neque ad ejus, in cujus manibus sit renunciatio, notitiam pervenerit; nam id specialiter in hoc casu ita statutum ad puniendam inconstantiam, quæ Ecclesiasticas

personas, praesertim in hoc genere non parum de-
debet. Laym. *loc. cit.* remittens ad Dominicum,
Anchar, &c. in *c. ult. de procurat. in 6.* vide plura
apud eundem Laym. *loc. cit.* quondam in aliis
materiis revocatio ignota procuratori, vel etiam
iis, cum quibus is contrahit, valeat, aut non valeat.

5. Respondeo quintò : mandatum ad acco-
panda beneficia dari potest laico, & aliis benefi-
ciorum incapaci; quia ipse non sibi, sed alteri be-
neficium acceptat. Castrop. *loc. cit. num. 3.* citans
Covar. *l. 3. var. c. 16. n. 4.* Vasq. *episc. de benef.*
c. 4. §. 4. dub. 2. in fine.

CAPUT QUARTUM.

DE POSSESSIONE BENEFICIORVM.

PARAGRAPHVS I.

De modo ac tempore capiendi, seu acquirendi possessionem beneficiorum.

*Quaestio 798. Num post institutionem, & ac-
ceptam legitimè collationem possit statim
adiri, & capi à beneficiato possessio auctori-
tate propria, absque officio iudicis, & sine mi-
nisterio executoris?*

Respondeo : spectato jure
communi & ordinario
electus post confirma-
tionem, praesentatus post
institutionem, colla-
rius post collationem
acceptatam, & acce-
ptam investituram (in-
tellige ubi ea requiritur) statim potest possessio-
nem capere, administrare beneficium, & ei
competentia jura exercere; quia per collationem
ipsam & verbalem institutionem consequitur quis
titulum beneficii, adeoque jus seu facultatem pos-
sionem vacantem capiendi, jura competentia
exercendi, &c. Rebuff. in *pr. tit. requisita in literis
collat. n. 24.* Laym. in *c. nosti. de elect. n. 4.* citans gl. in
idem c. v. confirmata. Jo. And. *ibid. n. 6.* Menoch. *de a-
dipisc. poss. remed. 4. n. 182.* &c. Lott. *l. 3. q. 22. n. 8.* ubi
quòd provivus possit sine ministerio Executoris
possessionem de jure & de facto vacantem apprehendere,
& sic habentem legitimum beneficii ti-
tulum propria auctoritate capientem possessionem
à nemine occupatam nullà poenà dignum esse;
eò quòd in *c. transmissum. de elect. decim. sit.* post
confirmationem, quæ titulum tribuit, confirma-
tum posse administrare, & exercere jura & offi-
cium, absque eo, quòd caveatur ibi possessionem à
iudice dandam, tradunt ex communi sententia
Abb. in *cir. c. transmiss. & Rebuff. in pr. de missio. in
posses. n. 5.* apud Castrop. *de benef. d. 2. p. 32. n. 4.* esseque
validam, & legitimè possessionis effectus habere,
tradit ipse Castrop. ex Covar. *l. 3. var. c. 16.* quamvis
dicat cum Covar. esse illicitam (eò quòd ex *cir. c.
transmissam.* id licere, non satis inferatur; dicatur
autem *c. ad hac. de off. Archid.* pertinere ad Archidia-
conum institutos ab Episcopo mittere in possessio-
nem, & *c. licet Episcopus. de preb. in 6.* concedatur
Episcopo, ut in possessionem mittat institutos, sub-
latà per consuetudinem Archidiaconorum hac in
parte potestare) & talem puniri posse poenà non ad-

modum gravi propter auctoritatem sententia
contraria communis. Quæ tamen videtur intel-
ligere, ut constat ex præmissis à Castrop. de eo, qui
id faceret non obtentà investiturà,

2. Respondeo secundo : dum autem alius quis-
quam esset in possessione beneficii, adeoque hæc
vacans non esset, auctoritate propria captà posses-
sio foret illicita & vitiosa, in qua, qui eam accepit,
defendendus non esset. Laym. *loc. cit.* siquidem cum
pro depellendo etiam intruso exigatur iudicium,
talis provivus eum expellens à possessione videtur
sibi assumere partes iudicis, adeoque fieri iudex in
propria causa, quod est iniquum. Lott. *loc. cit.* Imò
censetur talis spoliasse priorem, quamvis mala fi-
dei possessorem, Argumento *c. gravis. de resit. spo-
liat.* Quin &, si à provivso seu titulum consecuto il-
lata esset priori possessori proprie dicta violentia,
meretur is privationem juris sui, juxta *cap. eum. qui,
de preb. in 6.* Laym. *ibid. ex Abb. ubi ante, & Rebuff.
in pr. de miss. in possess. n. 3.* Secus si habens verum
titulū apprehendit possessionem, sed sine violentia.
Rebuff. in *pr. tit. requisita in literis collationis, n. 24.*
Porro violentiam illam proprie talem tunc admit-
ti censet Lott. *loc. cit. n. 29.* quando duo concurrunt,
nempe resistantia alterius seu prioris possessoris,
nullo modo voluntatem suam alteri accommodan-
tis, & neglectus auctoritatis iudicis. atque ita licet
factà cessione per possessorem lite pendente non
possit collitigans propria auctoritate apprehende-
re possessionem beneficii, sed debeat expectare
iudicis sententiam & iussum; &, si id faciat, dica-
tur temerarius occupator, & totum id facere per
viam attentatorum sine omni effectu, non tamen
dici violentum, ex quo non habuit sibi contradi-
centem, & consequenter deficiente altero ex re-
quisitis ad violentiam. Similiter licet quis adhibe-
ret auctoritatem iudicis, etiam si per injuriam, &
sic apprehensà possessio semper manet vitiosa &
revocabilis, non dici adhuc violentum; quia in eo
cessat temeritas dicta, quæ est in neglectu iudicis,
alterum ex requisitis ad violentiam, & sic neutrum
incurrere poenam. *c. cum, qui.* Lott. *à n. 30.* vide de
his plura inferius, ubi qualiter vacet beneficium
ob captam violenter possessionem.

3. Respondeo tertio : dum specialis Ecclesiæ
alicujus consuetudo aut statutum vigeret, ut con-
firmatus, verbaliter institutus, aut aliter provivus
possessionem, quamvis vacantem, ipsemet ca-
pere non debeat, sed solenniter & corporaliter in-
duci in possessionem (quæ inductio solennis vo-
cari solet installatio, olim fieri solita per Archidia-
conum, juxta *cap. cum Bertholdus. de sent. & rejudic.*
Laym. *loc. cit.*) id observari debet, adeo, ut prius
quam